

Länsstyrelsen
Kalmar län

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Bokhultet vid Alsterån

SE0330125

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 -områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet.

Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtyper och arters utbredning i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0330125 Bokhultet vid Alsterån

Kommun: Högsby

Områdets totala areal: 14 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-06-09

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-14

Markägareförhållanden:

Statligt

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3260 - Mindre vattendrag

9130 - Näringsrik bokskog

91E0 - Svämlövskog

1084 - Läderbagge, *Osmoderma eremita*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: att bevara en naturskogsartad bokskog och vattendrag med dess dynamik, strukturer och processer samt typiska växt- och djurarter, särskilt vedlevande insekter.

Motivering: en äldre bokskog med stort inslag av storvuxna, vidkroniga träd. Idegranen bildar ett underskikt. Det som utmärker bokskogen är höga entomologiska värden, framför allt skalbaggsfaunan. Ett flertal rödlistade skalbaggar har hittats i objektet. Även lavar och mossor är rikligt företrädade i området med förekomst av rödlistade arter och signalarter. Området är ett naturreservat.

Prioriterade åtgärder:

- Ringbarkning och bortröjning av granplantor och unggranar som tränger undan bok

Beskrivning av området

Området är beläget nordväst om Barnebosjön i omedelbar anslutning till Alsterån. Terrängen är plan och marken är frisk till något fuktig. Det dominerande trädslaget är bok, här i en av sina nordligaste spontana förekomster mot ostkusten. Boken är ställvis relativt rakstammig och högvuxen, i andra fall av mera vanvuxen, krokig och vidkronig typ. Merparten av bokbeståndet utgörs av träd som är ca 120-140 år gamla med brösthöjdsdiametrar mellan 30 och 40 centimeter. I det rätt artrika lövträdsbeståndet ingår förutom bok enstaka eller grupper av björk och klibbal, ek, lönn, några grupper med asp samt enstaka granar. Idegranen bildar ett välutvecklat lågskogs- och snårskikt.

I fältskiktet förekommer en gles och något ojämn ört och ormbunksflora. Typiska arter är bland annat harsyra, träjon, hultbräken, majbräken, björkpyrola, skogssallat, lundarv, ärenpris, stenbär, björnbär, smultron, kruståtel, lundgröe, piprör och vårbrodd. I mindre starkt beskuggade delar finns ett sparsamt inslag av lundväxter som tandrot, stinksyska, vårärt, myskmadra, murgröna, kal tallört samt lundlosta.

Området hyser mycket höga entomologiska värden, särskilt när det gäller skalbaggsfaunan. I området har hittills påträffats 20 rödlistade skalbaggsarter. Dessutom har ytterligare 53 arter upptagna i rödlistan tagits i objektets omgivningar. Lavar och mossor visar också på höga värden med ett flertal rödlistade arter och signalarter.

Vad kan påverka negativt

Observera att detta endast är några exempel på faktorer som kan skada områdets värden. Att en verksamhet är listad som ett tänkbart problem innebär inte att den är förbjuden. Vissa av verksamheterna kan omfattas av den tillståndsplikt som gäller om det finns risk för betydande påverkan på miljön i Natura 2000-området. I andra fall är inte tillståndsplikten aktuell men behov kommer att finnas att följa upp det specifika problemet. För att få närmare besked om vad som gäller i ett enskilt fall kan det vara lämpligt att ta kontakt med berörd tillsynsmyndighet som är Länsstyrelsen eller vid skogsbruksåtgärder Skogsstyrelsen.

Följer man som enskild de allmänna hänsynsregler som läggs fast i vår lagstiftning (t.ex. miljöbalken och skogsvårdslagen) så har man fullgjort även sina grundläggande krav på hänsyn till Natura 2000-området.

Verksamheter och företeelser som generellt kan påverka naturtyperna och arterna negativt

3260 Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor

-Tillförsel av kväve genom nederbörd, kväveläckage från jordbruks- och skogsmark samt belastning från samhällen ökar näringsbelastningen i sjöar och vattendrag (eutrofiering).

Förändrad näringsbelastning (eutrofiering) av vattensystemet påverka vattenkvalitén och därmed ett stort antal arter negativt.

-Antropogen försurning påverkar många djurgrupper, främst fisk, negativt och kan slå ut lokal fiskpopulationer. Försurning gör också att bundna tungmetaller frigörs och blir rörliga. Dessa tas upp och lagras i näringskedjan med högst koncentrationer i näringskedjans topp hos fiskar och

fåglar.

-Rationellt skogsbruk i tillrinningsområdet, inklusive avverkning, markavvattning och skyddsdikning kan orsaka ökad belastning av humusämnen, grumling och igenslamning av bottenvegetation och grunda bottnar.

-Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar, i Alsteråns vattensystem; kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.

9130 Näringsrik bokskog

-Rationellt skogsbruk i anslutning till Natura 2000-området, t.ex. genom avverkning av närliggande bokskogar, leder till isolering av områden med bokskogar, vilket försvårar spridningen av arter knutna till denna miljö.

-Luftföroreningar kan utarma den känsliga epifytfloran av lavar och svampar som är knuten till gamla och senvuxna bokar. Ett ökat kvävenedfall kan förändra artsammansättningen i både fältskikt och trädsikt.

-Svag föryngring av bokbeståndet samt att boken konkurreras ut av gran.

Bevarandeåtgärder

Gällande regler:

-Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötsel och naturvårdsförvaltning av området.

-Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller 100 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden till exempel uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller till exempel för byggnader som behövs för jordbruket, skogsbruket, fisket eller verksamheter till vilka tillstånd har lämnats enligt miljöbalken.

-Natura 2000-området är naturreservat (Bokhultet domänreservat) och skyddas enligt 7 kap 4-8 §§ miljöbalken. I reservatsföreskrifterna regleras bl.a. naturvårdsförvaltningen, allmänhetens fri- och skyldigheter samt markägarens/nyttjanderättshavarens förfoganderätt över området och vad denne behöver tåla för intrång.

Förslag till bevarandeåtgärder för Bokhultet vid Alsterån:

-För de delar av Natura 2000-området som är naturreservat finns en fastlagd skötselplan (fastställd 1996-06-03) med bevarandeåtgärder som bör följas. Exempelvis bl.a. ringbarkning och bortröjning av granplantor och unggranar.

Bevarandetillstånd

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Uppföljningsinsatser för detta Natura 2000-område kommer att framgå av den uppföljningsplan som kommer att tas fram.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3260 - Mindre vattendrag

Areal: 0,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Små till medelstora naturliga vattendrag eller delar av vattendrag i flacka landskap samt i skogs och bergslandskap. Naturliga variationer av vattenståndet och skiftande vattendynamik, med lugna till forsande vattendragssträckor, skapar en variation av strandmiljöer och bottenar med förutsättningar för hög biologisk mångfald. Vattendragen har en vegetation med inslag av flytbladsväxter, undervattensväxter och/eller akvatiska mossor.

Naturtypen kan delas upp i två undergrupper, en "flytbladstyp" och en "mosstyp".

"Flytbladstypen" utgör hela eller delar av vattendrag i jordbrukslandskapet eller andra flacka delar av avrinningsområdet. Dessa vattendrag eller delar av vattendrag är mer eller mindre lugnflytande, relativt öppna (solbelysta) och har ofta ett relativt näringsrikt sediment.

"Mosstypen" utgör naturliga vattendrag med förekomst av olika arter vattenmossa (t ex *Fontinalis*) och annan karaktäristisk vegetation. Även dessa vattendrag kan i delar vara öppna och solbelysta, men har generellt mer strömmande vatten och steniga bottenar.

Naturtypen omfattar vattendrag av strömmordning oftast mindre än 4 och/eller en årsmedelvattenföring lägre än 20 m³/s (i kontinental region ingår även större vattendrag).

Naturtypen avgränsas mot land av medelhögvattenlinjen.

För att tolkas som denna naturtyp bör vattendraget, i huvuddelen av sin sträckning, ej vara avsevärt påverkat av eutrofiering, försurning eller fysisk påverkan (kontinuitet, hydrologi, markanvändning i närmiljö), dvs statusen enligt vattenförvaltningen får ej vara dålig eller otillfredsställande.

Kommentarer

Preciseringar angående strömmordning och flöde har införts för att underlätta gränsdragning mellan vattendragstyperna. Naturtypen förekommer tillsammans med större vattendrag (naturtyp 3210), till vilken den ofta är ett biflöde. Naturtypen avgränsas mot land av medelhögvattenlinjen eftersom strandzonen inom översvänningsområdet är en naturlig del av vattenmiljön och har avgörande betydelse för ekologin i limniska naturtyper.

Svenska undertyper

1. Flytbladstyp – lugnflytande och ofta öppna sträckor
2. Mosstyp (*Fontinalistyp*) – mer strömmande och ofta beskuggade sträckor

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen mindre vattendrag (3260)

Arealen ska vara minst 0,5 ha. Vattendraget ska präglas av god vattenkvalitet. Vattendraget ska inte vara avsevärt påverkat av eutrofiering från antropogena källor som t. ex. jordbruk.

Vattendraget ska även ha låg grad av antropogen belastning avseende försurande ämnen, miljögifter och partiklar (grumlande ämnen). Vatten i ån ska vara relativt näringsfattig i avrinningsområdets övre delar. Vattenståndet ska ha en naturlig variation, vilket stärker den biologiska mångfalden i vattendraget och i dess stränmiljö. Vattendraget ska ha naturlig dynamik som är fri från regleringar. Översämningar utgör en naturlig del av vattendragets dynamik. Strandzoner ska präglas av naturliga erosions- och sedimentationsprocesser. Det ska finnas naturliga omgivningar med strandskog/svämskog, våtmarker och mader som fungerar som viktiga buffertzoner. De träd som står i anslutning till ån utgör en positiv påverkan på åns ekologi. Vattenlevande organismer ska ha fria, naturliga vandringsvägar i vattensystemet. De

för naturtypen typiska arternas populationer får inte minska påtagligt (t. ex. smålånke, ävjebrodd, stensimpa, elritsa).

Bevarandetilstånd

Bevarandetilståndet är gynnsamt.

9130 - Näringsrik bokskog

Areal: 12,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer på näringsrik, ofta mullrik mark som är torr-frisk. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och bok utgör minst 50% av grundytan. Inslag av andra lövträd, ofta alm, ask, ek och björk kan förekomma. Barrträdsinslag kan förekomma i boreonemoral zon men saknas normalt i nemoral zon.

Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog med avseende på egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

Områden med stor artrikedom med avseende på rödlistade arter knutna till naturtypen kan klassas till näringsrik bokskog även om ett naturskogstillstånd inte hunnit uppkomma efter ett kontinuitetsbrott. Fältskiktet domineras av örter och gräs och har relativt stor förekomst av lundarter. Det är gott om vårbloommande arter. Skogar med lång kontinuitet har en väl utvecklad och artrik epifytflora av främst lavar.

Kommentarer

Naturtypen omfattar bokskogar på neutrala, mullrika jordar, ofta brunjordar, med rik örtvegetation. Inslag av andra lövträd, t.ex. alm och ask, kan förekomma. I fältskiktet dominerar vårbloommande arter. Den kan vara helt dominerad av bok, men kan också hysa en variation som kan härröra från tidigare markanvändning, naturgivna förutsättningar såsom hydrologi och terrängformer. I sitt mest utvecklade stadium kännetecknas naturtypen av ett stort inslag av gamla träd. Som ett resultat av tidigare markanvändning, naturliga störningar eller andra åtgärder kan skogen befinna sig i ett yngre successionsstadium med stort inslag av yngre träd.

I normalfallet utgör boken minst 50 % av grundytan. I vissa bestånd kan det finnas ett stort inslag av invasiva eller främmande arter såsom gran eller tysklönn, men naturtypen identifieras ändå med hjälp av det tydliga inslaget av bok. Inslaget av trivallövträd eller ek kan vara stort till följd av någon form av störning eller tidigare upphörd hävd. I sena successionsstadier är dessa skogar ofta slutna och täta men kan också vara betydligt glesare till följd av störningar. Fältskikt kan saknas helt eller vara gles och bestå av de karakteristiska arterna. Skillnader i fältskiktet kan förekomma som en följd av varierande topografi och hydrologi och mindre krävande arter kan förekomma.

Även sådan skog som i basinventeringen klassats som utvecklingsmark (vilket innebär att det kan ta 20-30 år innan det utvecklar några större naturskogsvärden) bör anses uppfylla definitionen, om skogen växer på mark med kontinuitet som bokskogsmark, samt i anslutning till bokbestånd med naturskogskvaliteter och högre skyddsvärde.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen näringsrik bokskog (9130)

Arealen ska vara minst 12,5 ha. En naturskogsartad bokskog med varierad åldersstruktur. Kontinuitet av bok och andra lövträd av en varierande ålder, inklusive gamla träd präglar området. Gamla träd finns i området. Skogen ska huvudsakligen utvecklas fritt med naturlig dynamik som innefattar störningar som stormfällning och insektsangrepp. Granens expansion i

området bör dock hejdas genom aktiva skötselinsatser. Tillgång till substrat och strukturer som död ved i olika nedbrytningsstadier ska finnas rikligt. Exempel på substrat är grenar, torrträd, lågor, torrakor, högstubbar. Dessa substrat gynnar utveckling av en insektsfauna, epifytiska lavar, mossor och svampar. Rationellt skogsbruk ska inte förekomma. Opåverkad hydrologi råder i beståndet. Icke inhemska trädslag ska inte förekomma. De för naturtypen typiska arter får inte minska påtagligt. Exempel på sådana arter bland kärlväxter är storrams, sårläka, lundarv, gulsippa, vårärt, tandrot, myskmadra. Bland mossor ingår bl .a. flera arter baronmossor av släktet Anomodon.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är inte gynnsamt (Källa: basinventeringen).

91E0 - Svämlövskog

Areal: 0,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen ligger i anslutning till sjöar eller vattendrag på jordar som är väl dränerade vid lågvatten. Skogen översvämmas regelbundet vid högvatten. Det sker en kontinuerlig pålagring av finsediment i samband med översvämningarna. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och ask/triviallöv (var för sig eller tillsammans) utgör minst 50% av grundytan. Ask, gråal och klibbal är de vanligaste trädslagen.

Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen är i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd, död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

Buskskiktet består ofta av olika videarter, brakved, olvon och vilda röda vinbär. Fältskiktet innehåller ofta högorter och ormbunkar, men även fattiga startyper förekommer.

Kommentarer

Svämlövskogen återfinns i samtliga regioner, men minskar i förekomst norrut och in mot fjällkedjan. Den omfattar naturliga, tidvis översvämmade skogar med ask, klibbal eller gråal i låglänta områden och längs vattendrag på jordar, som är rika på alluviala avlagringar och som vid lågvatten är väl dränerade.

I denna naturtyp finner man ofta en stor variation vad gäller trädslag, artstock och struktur. Denna variation kan härröra från tidigare markanvändning, naturgivna förutsättningar eller den aktiva dynamiken i bestånden. I sitt mest utvecklade stadium kännetecknas naturtypen av en stor åldersfördelning med inslag av gamla träd. Som ett resultat av tidigare markanvändning, naturliga störningar eller andra åtgärder kan skogen befinna sig i ett yngre successionsstadium med stort inslag av yngre träd.

Naturtypen kan återfinnas längs våra större vattendrag såväl som mindre bäckar och källflöden. Gemensamt för alla är den höga näringsrikedomen som kommer sig av depositionen av näringsämnen i samband med översvämningar. I källområden tillförs näringsämnen via det utströmmande grundvattnet. Stridare vattendrag där strandlinjen snarare är utsatt för erosion än deposition lämpar sig därför inte för denna naturtyp. Fältskiktet längs de större vattendragen karakteriseras av högorter och starrarter, medan mindre källpåverkade bäckar även kan hysa en lägre vegetation typisk för källor. Busksiktet kan vara rikt och består av viden, röda vinbär och hägg. De större vattendragen innehåller ofta inslag av införda pilarter.

Förutom på sammansättningen av trädslag skiljs denna naturtyp från svämädellövskog 91F0 genom sitt större inslag av näringskrävande växter och våtmarksväxter. Svämlövskog har ett trädskikt som liknar det hos lövsumpskog 9080, men lövsumpskogar är tydligt fuktigare och något mindre näringsrik. Då strandskogar till sin natur är dynamiska system kan man ha en högre generaliseringsgrad vid avgränsning så att även smärre, öppna kärrytor får ingå, samt skogar i olika successionsstadier.

Skogstypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik vilket omfattar naturliga störningar, som t.ex. översvämningar, stormfällningar och insektsangrepp.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen * svämlövskog (91E0)

Arealen ska vara minst 0,8 ha. Lövskog som finns i direkt anslutning till Alsterån och Trändeån. Svämskogarnas naturliga dynamik bestäms främst av att de översvämmas årligen vid högvatten. Översvämingarna medför en deposition av näringsämnen. I bestånden finns en trädkontinuitet av lövträd, framför allt bok, av varierande ålder och med inslag av gamla träd. Svämskogen utvecklas genom naturliga störningar som stormfällning, insektsangrepp och översvämningar. Hydrologin är ostörd och präglas av den övervämningsregim som sker från närliggande å. I svämskogen finns förekomst av substrat för mossor, epifytiska lavar och svampar. Substrat är död ved som grenar, torrträd, hålträd, lågor i olika nedbrytningsstadier. I beståndet ska det finnas inslag av gamla och grova träd. Svämskogen ska ha skötselriktning mot fri utveckling. De för naturtypen typiska arterna får inte minska påtagligt (t. ex. missne, bäckbräsma, humleblomster, springkorn, safsa, majbräken).

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

1084 - Läderbagge, *Osmoderma eremita*

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Livsmiljö

Läderbaggen är knuten till äldre ihåliga lövträd med rikliga mängder lös murken ved, mulm. I Sverige är ek det överlägset viktigaste trädslaget eftersom detta är det helt dominerande trädslaget bland ihåliga träd med mycket mulm. Svenska fynd av läderbagge finns även från ask, bok, lind, klibbal, hästkastanj, alm, apel, asp och andra träd som blir ihåliga.

God solexponering påverkar mikroklimatet positivt för läderbaggen inne i hålträden.

Läderbaggen föredrar träd som står fristående eller halvöppet och det är sällan man ser arten i helt slutna bestånd i Sverige.

Önskvärd naturlig stress och störning

Arten gynnas av betesdrift, slåtter och plockhuggning eller motsvarande ingrepp som håller trädskiktet glest och luckigt. Rätt typ av hävd ger goda möjligheter för ljuskrävande träd som ek att utvecklas till hålträd med mulm och att föryngra sig.

Reproduktion och spridning

Larverna lever inne i stamhåligheternas mulm, där de gnager på den omgivande fastare döda veden. Arten har en larvutveckling på minst 3-4 år. De fullbildade skalbaggarna visar sig först på eftersommaren, från början av juli till början av september. Oftast lämnar de inte stamhåligheterna, men arten kan vid vissa tillfällen påträffas krypande på eller flygande utanför yngelträden.

Läderbagge har begränsad spridningsbenägenhet och de flesta individer (80 – 90 %) stannar under hela sin livstid i det träd där de kläckts. Förflyttningar mellan träd upp till 200 meters avstånd har iakttagits.

Bevarandemål

Bevarandemål för 1084 läderbagge (*Osmoderma eremita*)

Arten ska fortleva i en livskraftig population i området. Artens livsmiljöer i form av framför allt fristående, grova hagmarksekar ska bevaras.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är okänt.

Dokumentation

ArtDatabanken. Faktablad för rödlistade arter. www.artdatabanken.se

Fiskeriverket. Fiskeriverkets provfiskedatabaser.

Forslund, M (red). 1997. Natur i Östra Småland. Naturvårdsprogram för Kalmar län.

Länsstyrelsen i Kalmar län.

Länsstyrelsen i Kalmar län. Naturvårdens riksintressen, Kalmar läns fastland. Meddelande

1989:06. Uppdaterade versioner finns på Länsstyrelsens hemsida. www.lansstyrelsen.se/kalmar

Länsstyrelsen i Kalmar län, Skötselplan för naturreservatet Bokhultet domänreservat, fastställd 1996-06-04.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000.

www.naturvardsverket.se.

Naturvårdsverket. 1999. Bedömningsgrunder för miljö kvalitet. Sjöar och vattendrag. Rapport 4913 Stockholm.

Naturvårdsverket. Sveriges Natura 2000-områden. www.naturvardsverket.se.

Naturvårdsverket. Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län. Del 1 och 2 (utgiven 1984, rapport SNV PM 1787 och SNV PM 1788).

Nyckelbiotopsinventeringen finns på Skogsstyrelsens hemsida. www.skogsstyrelsen.se.

Sumpskogsinventeringen finns på Skogsstyrelsens hemsida. www.skogsstyrelsen.se.

Bilagor

Förteckning över rödlistade arter påträffade i området

Objektskarta

Karta över Natura 2000-habitat i objektet

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
DÄGGDJUR		
utter*	<i>Lutra lutra</i>	NT
FJÄRILAR		
grått ekbladsmott	<i>Acrobasis sodalella</i>	NT
grå klaffmätare	<i>Philereme vetulata</i>	NT
rysk högstjärt	<i>Pygaera timon</i>	VU
mindre snigelspinnare	<i>Heterogenea asella</i>	NT
brun sikelvinge	<i>Drepana curvatula</i>	NT
piltecknad fältmätare	<i>Gagitodes sagittata</i>	NT
ligusterfly	<i>Craniophora ligustri</i>	NT
jättesvampmal	<i>Scardia boletella</i>	NT
gulbandsvecklare	<i>Celypha aurofasciana</i>	VU
LAVAR		
bokvårtlav	<i>Pyrenula nitida</i>	NT
lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT
bokkantlav	<i>Lecanora glabrata</i>	NT
rosa lundlav	<i>Bacidia rosella</i>	VU
MOSSOR		
bokjädermossa	<i>Neckera pumila</i>	NT
hårklomossa*	<i>Dichelyma capillaceum</i>	NT
SKALBAGGAR		
kragbock	<i>Anaesthetis testacea</i>	NT
större sågsvarthage	<i>Uloma culinaris</i>	NT
	<i>Paederidus ruficollis</i>	DD
orangefläckig brunbagge	<i>Dircaea australis</i>	VU
grön aspvedbock	<i>Saperda perforata</i>	NT
STORSVAMPAR		
koralltaggsvamp	<i>Hericium coralloides</i>	NT

* =Åtgärdsprogram för arten finns/planeras

Rödlistekategorier:

RE - Försvunnen

CR - Akut hotad

EN - Starkt hotad

VU - Sårbar

NT - Missgynnad

DD - Kunskapsbrist

Böta kvarn

Ideholmen

Sågholmen

ÅKÄRRET

Bokhultets naturreservat

Bokhultet

Aven

Krokängarna

Natura 2000

0 0,125 0,25 0,5 Km

Herrstorn

Natura 2000-habitat i Bokhultet vid Alsterån SE0330125

